

Секція: Економіка

Мордань Євгенія Юріївна

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність вивчення та розробки дієвого інструментарію банківського регулювання визначається тенденціями, що формуються в сучасних економічних системах та кризовими явищами останніх років. Банківське регулювання має довгу історію. Сучасне банківське регулювання передбачає вирішення більш складних завдань, оскільки набір інструментів регулювання став значно багатшим, а наглядові органи встановлюють більш амбітніші макроекономічні і пруденційні цілі. Традиційно державне регулювання можна поділити на два види: регулювання структури і регулювання поведінки. Держава, в особі уповноважених органів влади, визначає відповідність певної організації встановленим критеріям та вимогам, дотримання яких є обов'язковим для реалізації певного виду діяльності, останнім в свою чергу надане право самостійно обирати сферу діяльності.

Як зазначалось, розбудова системи державного регулювання було зумовлено виникненням та загостренням кризових явищ в економіці, спровокованих ринковою кон'юнктурою, впливом зовнішніх факторів та розбіжності в інформації покупців та продавців на відповідних сегментах ринку.

Згідно сучасної банківської теорії банки виникли з метою вирішення проблем асиметрії інформації між контрагентами та забезпечення ліквідними ресурсами ринку, що перебуває в кризовому стані, в той час як інші суб'єкти ринкових відносин не мають можливості це зробити. Проте, цілком можливо, що банківські установи не в змозі повністю розв'язати проблему

неспроможності ринкових механізмів вирішувати важливі для суспільства соціально-економічні проблеми або навіть самі спричиняють виникнення нового дисбалансу на ринку. Тому банківська діяльність вимагає обов'язкового регулювання з боку держави.

Обґрунтовуючи необхідність здійснення банківського регулювання треба розглянути причини, що провокують нестабільність банківського сектору. Специфічним для банків є їх природна структура, що пояснюється накопиченням неліквідних активів і ліквідних зобов'язань. Як тільки банки починають фінансувати неліквідні кредити через депозити до запитання, в більшості випадків це супроводжується втратою довіри до банківського сектору з боку населення, що часто породжує паніку та банкрутство банку. Слід пам'ятати, що в результаті краху банківської установи її кредитори (вкладники, акціонери та інші банки) та позичальники несуть значні фінансові збитки. Більше того, банкрутство одного банку за ефектом «доміно» може поширюватися на інші, оскільки значну частку банківських балансів займають міжбанківські кредити. Виникнення такої ситуації негативно відобразиться на стійкості фінансового ринку взагалі та поставить під загрозу платоспроможність не фінансових установ.

Відсутність у банків належного механізму попередньої перевірки і моніторингу позичальника, що не може отримати прямого фінансування від фінансового ринку, призводить до нагромадження проблемних активів, обмеження кредитної діяльності, призупинення здійснення платежів, втрати ліквідності та платоспроможності, скорочення банківського капіталу та вилучення вкладів клієнтами. Для того щоб зменшити кредитний ризик банки самостійно розробляли власні системи захисту їх колективної репутації, які пізніше були застосовані центральними банками для контролю банківських систем більшості розвинених країн.

Постійно існуючий конфлікт інтересів міжменеджерами, акціонерами і клієнтами є ще однією аргументованою причиною здійснення банківського регулювання. Поведінка менеджерів банку не повинна провокувати крах власного

банку, про те зазвичай саме управлінська діяльність менеджерів та власників створює умови для банкрутства. Власники та менеджери схильні вибирати інвестиційну політику, яка є більш ризикованою, ніж цього хотіли б вкладники. Так як вони не в змозі жодним чином впливати на діяльність банків та контролювати власні вклади, їх інтереси повинні бути захищені відповідними структурами, яким делеговані такі повноваження. Такими установами можуть виступати органи державної влади, асоціативні об'єднання та міжнародні організації.

Отже, роль держави у забезпеченні стабільного функціонування банківської системи та захисту інтересів вкладників та кредиторів з метою недопущення краху фінансового сектору є цілком зрозумілою та обґрунтованою.

Мордань, Є.Ю. Обґрунтування необхідності здійснення державного регулювання банківської діяльності [Текст] / Є.Ю. Мордань // Науковий потенціал 2012: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21-23 березня 2012 року). – Київ: ІНП, 2012. – Т. 2. – С. 6-7.